

INHOUDSOPGAVE

Afkortingen	17
Inleiding	21
Deel I	
1 Accountants	25
<i>L.A. van de Sandt en L. in 't Veld</i>	
1.1 Inleiding	25
1.2 Algemeen	26
1.2.1 Geschiedenis van (wet- en regelgeving omtrent) het accountantsberoep	27
1.2.2 Geschiedenis van het accountantstuchtrecht	28
1.2.3 Beroepsgroep en beroepsorganisatie	29
1.2.4 Wet- en regelgeving omtrent het accountantsberoep en accountantstuchtrecht	31
1.2.5 Met accountantstuchtrechtspraak belaste colleges	33
1.3 Formeel tuchtrecht; procesrecht	37
1.3.1 Wettelijke tuchtnorm (art. 22 Wtra)	37
1.3.2 Klachtbevoegdheid	38
1.3.3 Beperkingen aan uitoefening tuchtrecht	39
1.3.4 Positie van (de voorzitter van) de accountantskamer	43
1.3.5 Verloop van de procedure	46
1.4 Materieel tuchtrecht	57
1.4.1 Inleiding	57
1.4.2 Fundamentele beginselen	57
2 Advocaten	65
<i>R. Sanders</i>	
2.1 Algemeen	65
2.1.1 Inleiding	65
2.1.2 Historische ontwikkeling op hoofdlijnen	66
2.1.3 De beroepsgroep	68
2.1.4 Klachten tegen een advocatenkantoor	71

2.2	Het tuchtstelsel	72
2.2.1	De wettelijke tuchtnorm	72
2.2.2	De tuchtcolleges	73
2.2.3	Tuchtrechtelijke maatregelen	75
2.3	Materieel	76
2.3.1	Normatief kader	76
2.3.2	Kernwaarden	76
2.3.3	De advocateneed	81
2.3.4	Verordeningen van de NOvA	82
2.3.5	Gedragsregels voor advocaten 2018	83
2.3.6	CCBE Gedragscode	84
2.3.7	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme	85
2.3.8	Tuchtrecht ziet op de toetsing van professioneel gedrag	87
2.3.9	Gedragingen in de privésfeer	88
2.3.10	Zorgvuldigheid en vaktechnische kwaliteit	89
2.3.11	Onafhankelijkheid, partijdigheid en objectiviteit	89
2.3.12	Tuchtrechtspraak	90
2.4	Procesrecht	91
2.4.1	Karakter van de tuchtprocedure	91
2.4.2	Rechterlijke onpartijdigheid	92
2.4.3	Het indienen van een klacht	94
2.4.4	Instructiefase bij de deken	94
2.4.5	Bemiddeling door de deken	95
2.4.6	Medewerkingsplicht van de beklagde advocaat	96
2.4.7	Afronding onderzoeksfase	98
2.4.8	Klachtbevoegdheid	99
2.4.9	Ambtshalve klacht (dekenbezwaar)	99
2.4.10	Spoedshalve procedure	100
2.4.11	Beoordeling door de voorzitter	101
2.4.12	Vervaltermijn	102
2.4.13	Ne bis in idem	103
2.4.14	Verzet	104
2.4.15	Nader (voor)onderzoek	106
2.4.16	Behandeling voor de raad van discipline	107
2.4.17	Openbare behandeling	108
2.4.18	Wraking en verschoning	108
2.4.19	Oproepen van getuigen of deskundigen	110
2.4.20	Aanvulling klacht	111

2.4.21	Intrekking klacht door klager	111
2.4.22	Beslissing	113
2.4.23	Hoger beroep	114
2.4.24	Voorzittersbeslissing	116
2.4.25	Verzet	117
2.4.26	Behandeling bij het hof van discipline	117
2.4.27	Beslissing	118
2.5	Maatregelen	119
2.5.1	Sanctiebevoegdheid	119
2.5.2	Waarschuwing en berisping	120
2.5.3	Geldboete	120
2.5.4	Schorsing in de uitoefening van de praktijk	121
2.5.5	Schrapping van het tableau	122
2.5.6	Tenuitvoerlegging	122
2.5.7	Voorwaardelijke sanctie	123
2.5.8	Schadevergoeding	124
2.5.9	Zorgvuldigheidsoordeel	124
2.5.10	Kostenveroordeling	124
2.5.11	Openbaarmaking van de maatregel	126
2.5.12	Zwarte lijst	127
2.5.13	Cassatie en herziening	127
2.6	Tot besluit	130
3	Diergeneeskundigen	133
	<i>I.E. Boissevain</i>	
3.1	Inleiding	133
3.2	De beroepsgroep: omvang groep, beroepsorganisatie, karakter beroepsorganisatie	134
3.3	Het tuchtstelsel	135
3.4	Normatief kader: regelgeving, kernwaarden/fundamentele beginselen, gedragsregels, soft law	139
3.5	Procedure veterinaire tuchtrecht	140
3.5.1	Klachtbevoegdheid	140
3.5.2	Samenstelling Tuchtcolleges	142
3.5.3	Schriftelijk gedeelte van de procedure	142
3.5.4	Schriftelijke afdoening of hoorzitting	145
3.5.5	Maatregelen	146
3.5.6	Beroep	149

3.5.7	Procedure hoger beroep	150
3.5.8	Bewijslastverdeling	151
3.5.9	Getuigen en deskundigen	151
3.5.10	Publicatie van uitspraken	152
3.6	Materieel tuchtrecht	155
3.6.1	Professioneel gedrag	155
3.6.2	Bevoegdheden	157
3.6.3	Nevenwerkzaamheden en nevenbetrekkingen	157
3.6.4	Samenwerken, leiding geven	159
3.6.5	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit	161
3.6.6	Geheimhouding	165
3.6.7	Communicatie	168
3.6.8	Vaktechnische kwaliteit	168
3.7	Slotbeschouwingen	169
4	Gerechtsdeurwaarders	171
	<i>J.D. van Vlastuin</i>	
4.1	Algemeen	171
4.1.1	De beroepsgroep: het ambt, omvang groep, beroepsorganisatie, karakter beroepsorganisatie en toezicht	171
4.1.2	Het tuchtstelsel: tuchtnormen, klachtbevoegdheid, maatregelencatalogus, tuchtcolleges, samenstelling tuchtcolleges	176
4.1.3	Normatief kader: regelgeving, kernwaarden/fundamentele beginselen, gedragsregels, soft law	181
4.2	Materieel	185
4.2.1	Professioneel gedrag:	185
4.2.2	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit	188
4.2.3	Geheimhouding	189
4.2.4	Communicatie	190
4.2.5	Vaktechnische kwaliteit	191
4.3	Procesrecht	193
4.3.1	Klachtbevoegdheid	193
4.3.2	Welke eisen worden gesteld aan de procedure?	196
4.3.3	De procedure en de omvang van het geding	197
4.3.4	Ne bis in idem	199
4.3.5	Proceskosten	200
4.3.6	In eerste aanleg: aanvullen rechtsgronden door het tuchtcollege	202

4.3.7	Hoger beroep: omvang van het geding, <i>reformatio in peius</i>	202
4.3.8	Bewijslastverdeling	202
4.3.9	Maatregelen	203
4.3.10	Publicatie van uitspraken	203
4.3.11	Mogelijkheid van cassatie en herziening	204
4.4	Slotbeschouwingen	204
5	Notariaat	207
	<i>L.H. Rammeloo en M.C.J. Höfelt</i>	
5.1	De beroepsgroep	207
5.1.1	Omvang beroepsgroep	207
5.1.2	Beroepsorganisatie	207
5.1.3	Externe toezichthouder	208
5.2	Het tuchtstelsel	209
5.2.1	Tuchtnormen	209
5.2.2	Tuchtrechters	211
5.3	Normatief kader	211
5.3.1	Regelgeving	211
5.3.2	Kernwaarden/fundamentele beginselen	212
5.3.3	Gedragsregels	213
5.3.4	Soft law	213
5.4	Professioneel gedrag	215
5.4.1	Gedragingen in de privésfeer	215
5.4.2	Nevenwerkzaamheden en nevenbetrekkingen	217
5.4.3	Optreden als leidinggevende of venoot	217
5.5	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit	219
5.5.1	Onafhankelijkheid	219
5.5.2	Onpartijdigheid	227
5.5.3	Objectiviteit	228
5.6	Geheimhouding	230
5.6.1	Hoofdregel	230
5.7	Communicatie	237
5.8	Vaktechnische kwaliteit	239
5.8.1	Dossiervoering	239
5.8.2	Zorgvuldigheid	240
5.9	Ontvankelijkheid van klachten	244
5.9.1	Wie mag klagen over de notaris?	244

5.9.2	Klaagtermijn – vervaltermijn van drie jaar ex artikel 99 lid 21 Wna	246
5.9.3	Het ne bis in idem-beginsel in het notarieel tuchtrecht	249
5.9.4	Ontvankelijkheid klacht als basis voor schadeclaim	251
5.9.5	De beklagde	251
5.10	De klachtprocedure in eerste aanleg	254
5.10.1	Samenstelling Kamer	255
5.10.2	Kosten tuchtprocedure	255
5.10.3	Bijstand	256
5.10.4	Voorzittersbeslissing; verzet	258
5.10.5	Intrekken van klachten; algemeen belang bij voortzetting	259
5.11	Hoger beroep	260
5.11.1	Samenstelling Hof	260
5.11.2	Appeltermijn	260
5.11.3	Procesgang	261
5.11.4	Appelomvang van het geding, <i>reformatio in peius</i> ; herstel tekortkomingen behandeling in eerste aanleg	263
5.11.5	Geen appel van tussenbeslissingen	264
5.11.6	Vermeerdering van klachten; geen nieuwe klachten mogelijk in appel	264
5.12	Bewijs	265
5.12.1	Bewijslastverdeling	265
5.12.2	Getuigen; deskundigen	267
5.13	Maatregelen	267
5.13.1	De verschillende tuchtmaatregelen	267
5.13.2	Wijze van tenuitvoerlegging maatregelen; openbaarmaking door de tuchtrechter	270
5.13.3	Spoedmaatregel mogelijk: ambtshalve schorsen – artikel 106 Wna	270
5.13.4	Kostenveroordeling	271
5.13.5	Publicatie van uitspraken; publicatie van maatregelen	271
5.14	Herziening; geen cassatie	272
5.15	Wraking	274
5.16	Slotbeschouwingen	275
6	Zorgverleners	277
	<i>M.F. Mooibroek</i>	
6.1	Algemeen	277

6.1.1	De beroepsgroep: omvang groep, beroepsorganisatie, karakter beroepsorganisatie	277
6.1.2	Het tuchtstelsel: tuchtnormen, klachtbevoegdheid, maatregelencatalogus, tuchtcolleges, samenstelling tuchtcolleges	278
6.1.3	Normatief kader: regelgeving, kernwaarden/fundamentele beginselen, gedragsregels, soft law	280
6.2	Materieel	282
6.2.1	Professioneel gedrag	282
6.2.2	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit	288
6.2.3	Geheimhouding	289
6.2.4	Communicatie	294
6.2.5	Vaktechnische kwaliteit	299
6.3	Procesrecht	306
6.3.1	Klachtbevoegdheid	306
6.3.2	Welke eisen worden gesteld aan de procedure?	312
6.3.3	Omvang van het geding	315
6.3.4	In eerste aanleg: aanvullen rechtsgronden door het tuchtcollege	317
6.3.5	Hoger beroep: omvang van het geding, reformatio in peius	317
6.3.6	Bewijslastverdeling	319
6.3.7	Maatregelen	321
6.3.8	Publicatie van uitspraken	326
6.3.9	Mogelijkheid van cassatie en herziening	327
6.4	Slotbeschouwingen	331
7	Overige Beroepen: octrooigemachtigden, registerloodsen en zeevarenden	333
	<i>R.L. Herregodts</i>	
7.1	Octrooigemachtigden	334
7.1.1	Algemeen	334
7.1.2	Materieel recht	338
7.1.3	Procesrecht	343
7.2	Registerloodsen	346
7.2.1	Algemeen	346
7.2.2	Materieel recht	350
7.2.3	Procesrecht	354
7.3	Zeevarenden	357
7.3.1	Algemeen	357

7.3.2	Materieel recht	359
7.3.3	Procesrecht	369
7.4	Slotbeschouwingen	374

Deel II

8 Tuchtprocesrecht 379

M.F.J.N. van Osch

8.1	Klachtbevoegdheid	382
8.1.1	Wie mag klagen? Klager	382
8.1.2	Derden	383
8.1.3	Algemeen belang	385
8.1.4	Relativiteit	386
8.1.5	Ander achterliggend belang/doel – communicatie/ betalingsge- schil/aansprakelijkheid	388
8.1.6	Misbruik van het tuchtrecht	390
8.1.7	Actueel belang/klaagtermijn/verjaring	392
8.1.8	Beklaagde	393
8.1.9	Ne bis in idem	396
8.1.10	Intrekking klacht	397
8.2	Welke eisen worden gesteld aan de procedure?	398
8.2.1	Klacht	398
8.2.2	Griffierecht	400
8.2.3	Het EVRM	400
8.3	Omvang van het geding	404
8.3.1	Voorzittersbeslissing (Vzb.)	404
8.3.2	Verzet	405
8.3.3	De schriftelijke behandeling	405
8.3.4	Vooronderzoek	406
8.3.5	Omvang geschil/vermeerdering klacht	407
8.3.6	De mondelinge behandeling/zitting	407
8.3.7	Schikking	409
8.3.8	De uitspraak	410
8.3.9	Het tuchtcollege	411
8.3.10	Feedback	412
8.4	In eerste aanleg: aanvullen van de rechtsgronden	412
8.5	Hoger beroep: omvang van het geding, reformatie in peius	413
8.5.1	Hoger beroep	413

8.5.2	Reformatio in peius	416
8.6	Bewijs	417
8.6.1	Bewijslastverdeling	417
8.6.2	De bewijswaardering	419
8.6.3	Conclusie	421
8.6.4	Bewijslevering (door getuigen; deskundigen)	421
8.7	Maatregelen	421
8.7.1	Algemeen	421
8.7.2	Vrijheid opleggen maatregel	422
8.7.3	Impact tuchtklacht/tuchtprocedure	424
8.7.4	Geen maatregel	425
8.7.5	Waarschuwing/berisping	425
8.7.6	Geldboete	426
8.7.7	Schadevergoeding	427
8.7.8	Schorsing	428
8.7.9	Voorwaardelijke sanctie	429
8.7.10	Ontzetting uit ambt/schrapping/doorhaling	430
8.7.11	Cumulatie	431
8.7.12	Samenloop	432
8.7.13	Publicatie	432
8.7.14	Tenuitvoerlegging	434
8.7.15	Zorgvuldigheidsoordeel	434
8.7.16	Kostenveroordeling	435
8.7.17	Toekomst	437
8.8	Publicatie van uitspraken	438
8.9	Mogelijkheid van cassatie en herziening	439
8.9.1	Cassatie	439
8.9.2	Herziening	439
8.10	De toekomst van het tucht(proces)recht	440
8.10.1	Inleiding	440
8.10.2	Hoe nu verder?	440
8.10.3	De opties	441
8.10.4	Varianten Kaderwet	442
8.10.5	Kaderwet 2.1	443
8.10.6	Harmonisering en uniformering	444
8.10.7	De toekomst, hoe verder?	447

9	Tuchtrechtelijke procedures en het EVRM	451
	<i>M.F. Mooibroek</i>	
9.1	Inleiding	451
9.1.1	Introductie	451
9.1.2	EVRM	452
9.1.3	Toetsing door het EHRM	452
9.1.4	Doorwerking EVRM in Nederlandse (tucht)recht	453
9.2	Materiële rechten	454
9.2.1	Inleiding	454
9.2.2	Artikel 2 EVRM	455
9.2.3	Artikel 3 EVRM	456
9.2.4	Artikel 7 EVRM en artikel 4 Protocol nr. 7 EVRM: legaliteitsbeginsel non bis in idem	457
9.2.5	Artikel 8 EVRM: recht op privéleven	458
9.2.6	Artikel 10 EVRM: vrijheid van meningsuiting	462
9.2.7	Artikel 11: vrijheid van vergadering en vereniging	466
9.2.8	Artikel 1 Protocol nr. 1 EVRM: bescherming van eigendomsrecht	468
9.3	Procedurele rechten	471
9.3.1	Inleiding	471
9.3.2	De toepasselijkheid van artikel 6 EVRM	471
9.3.3	De inhoud van artikel 6 EVRM	478
9.4	Beschouwing	483
10	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit	485
	<i>T.F.H. Reijnen en B.N. Takken</i>	
10.1	Inleiding	485
10.2	Onafhankelijkheid, (on)partijdigheid, objectiviteit en de onderscheiden beroepsbeoefenaren	485
10.3	Onafhankelijkheid	486
10.3.1	Onafhankelijkheid van de advocaat	487
10.3.2	Onafhankelijkheid van de notaris	489
10.3.3	Onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder	491
10.3.4	Onafhankelijkheid van de accountant	493
10.3.5	Onafhankelijkheid van de zorgverlener	495
10.3.6	Waarom is onafhankelijkheid belangrijk?	496
10.4	(On)partijdigheid en objectiviteit	497

10.5	Conclusie	499
11	Geheimhouding	501
	<i>N.A.M.E.C. Fanoy</i>	
11.1	Inleiding	501
11.2	Samenhang belang van geheimhouding voor de beroepsuitoefening en omvang geheimhoudingsplicht	501
11.2.1	Registerloodsen en zeevarenden	501
11.2.2	Gerechtsdeurwaarders, accountants	502
11.2.3	De advocaat, de notaris en de medisch zorgverlener	503
11.2.4	Octrooigemachtigden en dierenartsen	504
11.3	Versterkte bescherming van geheimhouding: functioneel verschonings- recht	506
11.4	Uitzonderingen en beperkingen	509
11.4.1	Inleiding	509
11.4.2	Wettelijke plichten en uitzonderingen	509
11.4.3	Doorbreking van de geheimhoudingsplicht met toestemming cliënt/patiënt	511
11.4.4	Zwaarwegende omstandigheden, conflict van plichten	512
11.4.5	Voeren van verweer in de tuchtprocedure	514
11.5	Afsluitende opmerkingen	517
12	Slotbeschouwing: onbekend maakt onbemind. Terug naar het doel van het tuchtrecht	519
	<i>J.E. Soeharno</i>	
12.1	Tucht of recht?	519
12.2	De meerwaarde van het tuchtrecht	520
12.3	Groeiende onbestemdheid – verstikking door het tuchtrecht	523
12.3.1	De tuchtnorm: van onethisch naar ethisch	523
12.3.2	De sanctie: een steeds groter zwaard van Damocles hangt aan een steeds dunner draadje	525
12.4	Te veel lucht in het tuchtrecht	530
12.5	Terug naar het doel	535
	Over de auteurs	537